

DE VLAAMSE MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Goedkeuring lancering Oproep voor projecten citizen science

Lijst van de bijlagen:

Bijlage 1: Oproepdocument: Oproep tot het indienen van Citizen Science projecten

Bijlage 2: Beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2015-2020

Bijlage 3: Advies van de Inspectie van Financiën

Bijlage 4: Begrotingsakkoord

1. INHOUDELIJK**Inleiding**

Citizen Science, of 'burgerwetenschap' in het Nederlands, is een relatief jonge, maar belangrijke ontwikkeling in de wetenschappelijke wereld. Citizen Science komt erop neer dat wetenschappers beroep doen op een groot aantal vrijwillige burgers (bv. jongeren in klasverband) die zelf geen wetenschapper zijn om hen ondersteunende taken te laten uitvoeren. In Citizen Science zijn de burgers dus niet enkel het publiek voor wetenschapscommunicatie, maar ook de betrokkenen in het wetenschappelijk onderzoek zelf. Zij doen observaties, voeren metingen uit, verzamelen data, leveren ideeën aan de wetenschappers. Zodoende willen we maximaal inzetten op de doelstellingen van het STEM-beleid.

Deze aanpak wordt zowel internationaal en door het Europese beleid (Horizon 2020) als in Vlaanderen gesteund.

Zo publiceerde de Jonge Academie van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) in 2016 haar standpunt over Citizen Science en gaf hierin een aantal aanbevelingen weer om Citizen Science of Burgerwetenschap in Vlaanderen uit te rollen.

Het integrale rapport is terug te vinden op: <http://jongeacademie.be/wp-content/uploads/2016/04/Standpunt-Citizen-Science.pdf>

In tegenstelling tot de ruime Europese en globale aandacht voor burgerwetenschap blijkt de kennis en de expertise over Citizen Science in Vlaanderen eerder gering en vooral verspreid.

In Vlaanderen nam de Jonge Academie samen met EOS het initiatief om een portaal www.iedereenwetenschapper.be te lanceren. Hiermee werd een voorzet gegeven om een volwaardige *Citizen Science Community* in Vlaanderen op te richten.

De uitbouw van citizen science in Vlaanderen

Omdat met Citizen Science in belangrijke mate wordt bijgedragen tot twee beleidsdoelstellingen uit het Beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2015-2020 nl. “Het versterken van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie” (Beleidsdoelstelling 2) en “Het versterken van de (internationale) uitstraling van de kwaliteit van het onderzoek en de onderzoekers in Vlaanderen (beleidsdoelstelling 3)” wordt Citizen Science verder uitgebouwd vanuit dit kader. Hiermee leveren we ook een belangrijke bijdrage aan de realisatie van ons STEM-beleid.

Deze uitbouw steunt op 2 pijlers, namelijk de creatie van een kenniscentrum en de (jaarlijkse) oproep(en) voor Citizen Science projecten. Het is deze oproep waarvoor de goedkeuring aan de Vlaamse regering gevraagd wordt.

1. De creatie van een kenniscentrum/programme office

De kennis die we via de Citizen Science projecten verzamelen wordt best verankerd in een kenniscentrum dat deze kennis dan ter beschikking kan stellen van projectuitvoerders. Daarnaast zijn er ook een aantal gemeenschappelijke noden/uitdagingen voor Citizen Science-projecten die best op een gecoördineerde wijze aangepakt worden: een gemeenschappelijk IT-platform, universele data-collectie hulpmiddelen, communicatie, kwaliteitsstandaarden, ... Ook deze worden best toevertrouwd aan het kenniscentrum.

De taak van kenniscentrum wordt ingebed bij de RVO-society in samenwerking met imec. Via haar ruime ervaring met Living Labs is de nodige ervaring bij deze partners aanwezig om de uitrol van Citizen Science in Vlaanderen te ondersteunen. Daarbij zal men zich ook baseren op de principes en doelstellingen die zijn opgenomen in het STEM-kader voor het Vlaamse onderwijs. (zie : <http://ebl.vlaanderen.be/publications/documents/84676>) De dotatie van RVO-society zal hiervoor bij het nieuwe convenant verhoogd worden zodat een langere termijn continuïteit gegarandeerd wordt. Dit kenniscentrum zal ook loyaal functioneren binnen het ruimere STEM-beleid en ondersteuning bieden naar de andere actoren in het kader van STEM (in het bijzonder scholen en STEM-Academies). Een meer gedetailleerde taakomschrijving zal hiertoe in het nieuwe convenant opgenomen worden.

2. (Jaarlijkse) Oproep(en) voor Citizen Science projecten

Voor de eerste oproep Citizens Science projecten wordt één 1 miljoen euro voorzien. De projectoproep richt zich naar de 4 in het oproepdocument beschreven projecttypes, gaande van de eerder eenvoudige crowd sourcing projecten tot en met de cocreatieve complexere types. Burgers kunnen betrokken worden in de verschillende fasen van het project van planning, gegevensverzameling, onderzoek en verspreiding van de resultaten.

De ingediende projecten dienen te passen in een ruimer extern gefinancierd onderzoekskader. De steun aan de projecten heeft als doel de deelname van burgers aan onderzoek te promoten. In de projecten worden de burgers aangemoedigd om bij te dragen aan het genereren van onderzoeksresultaten en inzichten op basis van hun expertise, nieuwsgierigheid en bereidwilligheid om deel te nemen, en dit zonder afbreuk te doen aan de excellentie van het onderzoek.

Van de projecten wordt in het bijzonder verwacht dat ze de kloof tussen onderzoekers en burgers en de maatschappij in het algemeen verkleinen. Ieder project dient dan ook bijzondere aandacht te besteden aan laagdrempelige en intensieve communicatie over de inhoud, voortgang en resultaten van het project. De projecten volgen de open data principes en stellen de gegevens ook ter beschikking van andere onderzoekers (evt na een af te spreken periode).

De betrokkenheid van scholen, STEM-actoren, meisjes en kansengroepen wordt aangemoedigd in het kader van het STEM-beleid van de Vlaamse overheid (STEM-actieplan 2012-2020).

De thema's van de projecten zijn vrij, alle wetenschapsdisciplines (alfa, beta, gamma) kunnen aan bod komen. We willen echter het imago en de maatschappelijke relevantie van STEM-studies en beroepen ondersteunen en nemen de bijdrage van de projecten aan deze doelstellingen van het STEM-beleid dan ook expliciet op als een belangrijk evaluatiecriterium.

De modaliteiten voor het indienen van projecten worden beschreven in het oproepdocument.

De projecten zullen geëvalueerd worden door een jury van externe experts, waaronder deskundigen op het vlak van STEM en STEM-didactiek volgens volgende criteria:

1. Kwaliteit van het project
  - a. Hoe past het project in het breder onderzoekskader van de aanvrager?
  - b. Zijn de doelstellingen van het project duidelijk geformuleerd?
  - c. Speelt die project voldoende in op de concrete knelpunten inzake STEM-studie- en beroepskeuze en hanteert het de principes van het STEM-kader?
  - d. Wat is de toegevoegde waarde van de Citizen Science component voor het project?
  - e. Is het werkplan adequaat om de beoogde resultaten te bereiken?
  - f. Is er voldoende engagement ten aanzien van open data en open source?
2. Kwaliteit van de interactie met de burgers
  - a. Is de aanpak voor werving en selectie van de doelgroep adequaat?
  - b. Is de kwaliteit van het communicatieplan voldoende in het licht van de doelstellingen van de oproep?
  - c. Is de incentive voor de burger (in het bijzonder voor scholen en STEM-academies) om deel te nemen duidelijk en afdoende?
  - d. Is de kwaliteit van de gegevensverzameling voldoende verzekerd?
  - e. Zijn de ethische en privacy aspecten voldoende afgedekt?
3. Kwaliteit van het onderzoeksteam
  - a. Heeft het team voldoende kwaliteit in verhouding tot de uitdagingen die het project stelt?

- b. Heeft men voldoende aandacht voor samenwerking met lokale actoren, ook eventueel internationale samenwerking?
- 4. Verwachte bijdrage aan de state-of-the art
  - a. Is het project gericht op het verwerven van zinvolle nieuwe kennis of inzichten?
- 5. Verwachte bijdrage aan de doelstellingen van het STEM-beleid en het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap
  - a. Draagt dit project bij tot een beter begrip van de maatschappelijke relevantie van STEM-studies en beroepen?
  - b. Draagt het project bij tot een beter begrip van en draagvlak voor wetenschappelijk onderzoek bij het ruime publiek (ook de niet deelnemers)?
  - c. Is er voldoende aandacht voor de ruime verspreiding van de resultaten?
- 6. Financiële aspecten
  - a. Zijn de kosten van inzet van personeel, materiaal en andere in verhouding tot de projectdoelstellingen?

De resultaten van de selectieprocedure zullen voor goedkeuring voorgelegd worden aan de Inspectie van Financiën.

3. ADVIES VAN INSPECTIE VAN FINANCIËN EN BEGROTINGSAKKOORD

De Inspectie van Financiën heeft advies uitgebracht op 13 november 2017 (bijlage 3). Dit advies is gunstig. De opmerking van de Inspectie is verwerkt in het Oproepdocument.

Het begrotingsakkoord werd toegekend op 4 december 2017 (bijlage 4). De opmerkingen van de minister van Begroting werden verwerkt in het Oproepdocument.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Voor de oproep wordt 1 miljoen euro voorzien op begrotingsartikel EBO-1EGG2AA-WT van het begrotingsjaar 2017.

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Er is geen weerslag van het voorstel op de lokale besturen.

6. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Er is geen weerslag van het voorstel op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

7. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Er is geen wetgevingstechnisch en -taalkundig advies vereist.

Er is geen RIA vereist.

8 . VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. Haar goedkeuring te hechten aan de lancering van de oproep voor 'Citizen Science' projecten zoals beschreven in deze nota;
2. De Vlaamse minister, bevoegd voor Werk, Economie, Innovatie en Sport te belasten met de uitvoering van deze beslissing.

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport,

Philippe Muyters